

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 08.06.2026

Av. Mahmut TANAL
CHP Şanlıurfa Milletvekili

Anayasa'nın 73'üncü maddesinde vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımının maliye politikasının sosyal amacı olduğu açıkça düzenlenmiştir. Ancak mevcut Katma Değer Vergisi (KDV) uygulamalarında aynı ürünlere ve aynı hammaddelere farklı oranlar uygulanması; vatandaşlar, esnaf ve sektör temsilcileri tarafından vergi adaleti açısından ciddi bir çelişki olarak değerlendirilmektedir.

Örneğin lokanta ve restoran işletmeleri domates, salatalık, biber, maydanoz, nane ve benzeri ürünleri yüzde 1 KDV ile satın alırken, aynı ürünler doğranıp salata haline getirilerek müşteriye sunulduğunda yüzde 10 KDV uygulanmaktadır. Domates aynı domates, salatalık aynı salatalık olmasına rağmen yalnızca sunum ve servis şekli değiştiği için vergi oranının artması, esnaf tarafından anlaşılması güç bir uygulama olarak değerlendirilmektedir.

Benzer şekilde fırıncıların yüzde 1 KDV ile satın aldığı undan üretilen ekmek yüzde 1 KDV ile satılmakta; ancak aynı un, aynı su, aynı tuz ve aynı enerji kullanılarak lokanta veya restoranlarda hazırlanan pide, lahmacun ve benzeri ürünlerde yüzde 10 KDV uygulanmaktadır.

Ayrıca marketlerde satılan içme suyunda uygulanan KDV oranı ile aynı marka ve aynı miktardaki suyun lokanta veya restoranlarda satılması halinde uygulanan KDV oranı arasında da farklılık bulunmaktadır. Aynı ürünün yalnızca satış yeri veya sunum biçimi değiştiği için farklı vergilendirilmesi; vergi sisteminde karmaşıklığa, küçük esnaf üzerinde ilave mali yüke ve uygulamada ciddi tereddütlere yol açmaktadır.

Esnaf temsilcileri, satın alma ve satış aşamalarındaki KDV oranları arasındaki fark nedeniyle işletmeler üzerinde ek mali baskı oluştuğunu, bu durumun vergi adaletini zedelediğini ve kayıt dışılığı teşvik edebilecek sonuçlar doğurduğunu ifade etmektedir. Özellikle küçük işletmeler açısından aynı ürüne farklı oran uygulanmasının muhasebe süreçlerini zorlaştırdığı ve yüksek cezai risk yarattığı yönünde yoğun şikâyetler bulunmaktadır.

Anayasa'nın 2'nci maddesinde düzenlenen sosyal hukuk devleti ilkesi ile 73'üncü maddesinde düzenlenen vergi adaleti ilkesi dikkate alındığında; aynı ürünlere yalnızca sunum şekli veya satış yeri değiştiği gerekçesiyle farklı KDV uygulanmasının mali, hukuki ve sosyal etkilerinin kamuoyu nezdinde tartışılması kaçınılmaz hale gelmiştir.

Bu kapsamda;

1. Domates, salatalık, biber, maydanoz ve benzeri ürünler yüzde 1 KDV ile satın alınırken, aynı ürünlerin salata olarak sunulması halinde yüzde 10 KDV uygulanmasının hukuki ve ekonomik gerekçesi nedir?
2. Aynı ürünlerin yalnızca doğranıp servis edilmesi nedeniyle farklı KDV oranına tabi tutulması vergi adaleti ilkesiyle bağdaşmakta mıdır?

3. Fırınlarda satılan ekmekte yüzde 1 KDV uygulanırken, aynı un kullanılarak üretilen pide, lahmacun ve benzeri ürünlerde yüzde 10 KDV uygulanmasının gerekçesi nedir?
4. Aynı un, aynı su, aynı tuz ve aynı enerji kullanılmasına rağmen yalnızca satış ve sunum şekli değiştiği için farklı KDV uygulanmasının mali gerekçesi nedir?
5. Marketlerde satılan içme suyu ile lokanta ve restoranlarda satılan aynı marka ve aynı miktardaki içme suyuna farklı KDV uygulanmasının gerekçesi nedir?
6. Aynı ürünün yalnızca satış yeri veya sunum biçimi değiştiği için farklı KDV oranlarına tabi tutulmasının vergi sisteminde karmaşıklığa yol açtığı yönündeki eleştiriler hakkında Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?
7. Lokanta, restoran, kafe ve benzeri işletmelerin satın alma ve satış aşamalarında karşılaştıkları KDV farkının mali etkilerine ilişkin Bakanlığınız tarafından yapılmış herhangi bir etki analizi bulunmakta mıdır?
8. Söz konusu KDV farklılıklarının küçük esnaf üzerindeki ekonomik etkilerine ilişkin herhangi bir çalışma yapılmış mıdır?
9. KDV oranları arasındaki fark nedeniyle işletmelerin yüksek vergi yükü ve cezai risk altında kaldığı yönündeki iddialar hakkında Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?
10. Aynı ürünlere farklı KDV uygulanmasının kayıt dışı ekonomi üzerindeki etkilerine ilişkin Bakanlığınız tarafından hazırlanmış herhangi bir araştırma veya rapor bulunmakta mıdır?
11. Son beş yıl içerisinde lokanta, restoran, kafe ve benzeri işletmelere KDV uygulamalarından kaynaklı olarak kesilen toplam vergi ve ceza tutarı ne kadardır?
12. Anayasa'nın 73'üncü maddesinde düzenlenen vergi adaleti ilkesi doğrultusunda, aynı ürünlere uygulanan farklı KDV oranlarının yeniden değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yürütülmekte midir?
13. Aynı ürünlere farklı KDV uygulanması nedeniyle ortaya çıkan mağduriyetlerin giderilmesi amacıyla esnaf odaları, meslek kuruluşları ve sektör temsilcileriyle ortak bir çalışma yapılmakta mıdır?
14. Vergi sisteminin sadeleştirilmesi ve aynı ürünlere ilişkin KDV uygulamalarındaki çelişkilerin giderilmesi amacıyla Bakanlığınız tarafından yeni bir düzenleme hazırlanmakta mıdır? Aynı ürünlere farklı KDV uygulanmasının vergiye gönüllü uyum üzerinde oluşturduğu etkilere ilişkin Bakanlığınızın herhangi bir tespiti bulunmakta mıdır?
15. KDV uygulamalarında yaşanan farklılıklar nedeniyle ortaya çıkan ihtilaflar ve vergi uyumsuzluklarına ilişkin Bakanlığınız tarafından herhangi bir istatistik tutulmakta mıdır?